

Motion till riksdagen 2011/12:So377

av **Emma Henriksson (KD)**

Nollvision för hemlöshet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklad forskning och en nollvision för hemlöshet.

Motivering

Ingen kan säga exakt hur många människor i Sverige som är hemlösa. Flera myndigheter sammanställer statistik inom ett avgränsat område men ingen av de källorna ger en heltäckande bild. Kronofogden för statistik över antalet vräkningar. Boverket gör varje år en bostadsmarknadsenkät (BME) för att beskriva utvecklingen på bostadsmarknaden. Från kriminalvården ges information om hur många som står utan bostad efter frigivning. Socialstyrelsen har gjort nationella mätningar tre gånger. År 1993 var antalet hemlösa 9 903, 1999 var antalet 8 440 och 2005, då den senaste mätningen gjordes, var antalet hemlösa 17 783. Som hemlös räknas den som sover ute eller på härbärgen, institutionsboende (som ska skrivas ut inom tre månader), den som bor under osäkra förhållanden, till exempel med andrahandskontrakt eller inneboende hos vänner, liksom den som bor med exempelvis kommunalt kontrakt på grund av att han eller hon inte godkänns som hyresgäst på den ordinarie bostadsmarknaden.

Det finns hemlösa personer i närmare 90 procent av landets kommuner, men problemen är störst i Stockholm, Göteborg och Malmö. Stockholms stad gjorde en mätning i april 2010 som visade att 2 982 personer levde i hemlöshet i staden.

Hemlösa är ingen homogen grupp. Det är människor som kommer från olika sammanhang med olika livsberättelser. Det kan vara personer som lever med missbruk eller kriminalitet, som kanske försörjt sig genom prostitution, som lever under hot från sina familjer och kan ha psykiska problem. Anledningen till varför en person blir hemlös skiljer sig därmed också åt, och det är

Fel! Okänt namn på

inte alltid bristen på bostäder som är grunden till hemlösheten och därför krävs det ofta många olika insatser. Men alla dessa människor är i oerhört stort behov av stöd.

Det är en skamfläck för vårt land att tusentals kvinnor och män bor på gatan. Många skulle säkert uttrycka att hemlösheten är ett bevis på ett misslyckat välfärdssamhälle. Det handlar inte bara om att samhället ska upprätta olika program eller att regelsystemet måste förändras. Egentligen handlar det i grunden om hur vi tar ansvar för varandra, kort sagt det sociala nätverket. Staten, regionerna och kommunerna kan i samverkan göra mycket för att underlätta situationen för den hemlöse individen.

Alliansregeringen presenterade i budgetpropositionen för 2012 en satsning för att stödja olika myndigheters, kommuners och landstings arbete för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Syftet är att öka antalet kommuner som arbetar förebyggande. Regeringen avsatte 8 miljoner kronor för 2012–2013 och kommer därefter att avsätta tio miljoner kronor årligen från 2014 för att motverka hemlöshet. Dessutom avser regeringen att tillsätta en nationell samordnare som kan hjälpa till med att formulera regionalt anpassade strategier. Länsstyrelserna kommer även att få i uppdrag att bistå kommunerna i arbetet med att motverka hemlöshet, i synnerhet bland barnfamiljer som drabbats av vräkning. Det kan ske i samband med att länsstyrelserna stödjer kommunerna i deras arbete med att planera bostadsförsörjningen.

Alliansregeringen initierade för några år sedan en strategi för att motverka hemlöshet. 66 miljoner kronor satsas mellan 2007 och 2009. Syftet med strategin var att skapa en struktur som gör det tydligt att många aktörer på såväl nationell, regional som lokal nivå har ett ansvar och en roll att spela i arbetet mot hemlösheten. Strategin innebar en ambitionshöjning genom att den angav en tydlig handlingsinriktning, ett brett angreppssätt och ett tydligt samarbete. I strategin fastslås att alla människor ska vara garanterade tak över huvudet och erbjudas fortsatt samordnade insatser utifrån individuella behov. Antalet vräkningar ska minska och inga barn ska vräkas. Inträdet på den ordinarie bostadsmarknaden ska underlättas för den som befinner sig i boendetrappor, träningslägenheter eller andra former av boenden som tillhandahålls av socialtjänsten eller andra aktörer. Ordnad bostad ska finnas för den som kommer ut från kriminalvårdsanstalt, behandlingsenhet eller stödboende.

Det är framförallt i det lokala sammanhanget som strategin har omsatts i praktiskt arbete. Det är i kommunen som tak-över-huvudet-garantin kan införas och det är i kommunen som gott samarbete mellan socialtjänst och fastighetsägare kan byggas för att minska hemlöshet. Regeringens och nationella myndigheters roll är att på bästa sätt stötta och stimulera de lokala aktörerna i sitt arbete. Socialstyrelsen lämnade i juli 2010 en myndighetsgemensam slutrapport som inkluderar hur det lokala utvecklingsarbetet bidragit till att uppnå uppsatta mål.

Men hemlöshetsproblematiken är komplex till sin natur och inte bara en intern kommunal angelägenhet. Det är inte ovanligt att hemlösa förflyttar sig över kommungränser för att om möjligt finna en sängplats över natten. Inte sällan är det de större kommunerna som får ställa sin socialtjänst till förfo-

Fel! Okänt namn på

gande i denna utmaning. Därför bör hemlöshetsfrågan även ses i ett regionalt perspektiv. Det är viktigt med en ökad samverkan mellan kommunerna. En sådan samverkan mellan berörda aktörer och kommuner är en avgörande framgångsfaktor i hemlöshetsarbetet.

Det kan konstateras att forskningen i Sverige när det gäller hemlösa har en mycket svag ställning. Det får bland annat till följd att grundläggande metodfrågor vid denna typ av forskning inte har varit föremål för djupare diskussion. Forskning om bostadssociala frågor måste vara ett viktigt deltema i den samhällsvetenskapliga forskningen. Det är viktigt med kunskap om hur många de hemlösa är, vad deras situation beror på och om de blir fler eller färre. Det långsiktiga målet för ett välfärdsland som Sverige borde vara att ingen saknar ett hem. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 28 september 2011

Emma Henriksson (KD)